

स ऽद्रवत्स्वाहुतः स ऽद्रवत्स्वाहुतः ।

सुब्रह्मा यज्ञः सुशमी वसूनां देवः राधो जनानाम् ॥ ३४ ॥

का° [१७.१२.१०.] अषाढावेलायाः पुरस्ताद्बृहतीरेणा व इति । अषाढावे-
लायाः पुरस्तात्तिस्रो बृहतीष्टका एना व इति तिसृभिरुपधातीत्यर्थः ॥ तिस्रो
बृहत्यः प्रगाथः ऋग्वयग्रन्थनेन ऋक्त्रयसम्पादनं प्रगाथः तत्र बृहतीसतोबृहती-
भ्यां तिस्रो बृहत्यः कृताः यस्यास्तृतीयो द्वादशाक्षरोऽन्ये त्रयोऽष्टाणाः सा बृह-
ती एना वोऽग्निं नमसोर्जी नपातमाहुवे । प्रियं चेतिष्ठमरतिः स्वधरं विश्वस्य
दूतममृतमिति ॥ यस्याः प्रथमद्वितीयौ द्वादशाक्षरौ द्वितीयतुर्यावष्टाक्षरौ सा सतोबृ-
हती स योजतेऽअरुषा विश्वभोजसा स ऽद्रवत्स्वाहुतः । सुब्रह्मा यज्ञः सुशमी
वसूनां देवः राधो जनानामिति ॥ तत्र बृहत्यास्तुरीयं पादं द्विरावर्त्य सतोबृह-
त्याः पूर्वार्धेन सह द्वितीया बृहती कृता सतोबृहत्या द्वितीयपादं द्विरावर्त्य त-
स्या एवोत्तरार्धेन सह तृतीया बृहती कृता एवं तिस्रो बृहत्यः संहितायां पठि-
ताः तत्रावर्तितपादानामर्थान्तराभावाद्धि ऋचौ व्याख्यायते ॥ एना वः । विभक्ते-
राकारः हे ऋग्विज्यमाना वो युष्माकं सम्बन्धिना एना एनेन नमसान्नेन रुवि-
र्लक्षणेनाग्निमहमाहुवे आह्वयामि । वो युष्माकमेनमग्निं नमसाहुवऽइति वा ।
कीदृशमग्निमूर्जी नपातमपां पौत्रम् प्रियं यजमानानां प्रीतिहेतुम् चेतिष्ठमतिशयेन
चेतयितारम् तुरिष्टमेयःस्विति [पा° ६.४.१५४.] इष्टानि परे तृचो लोपः । अर-
तिमलमतिं पर्याप्तमतिं यद्वा रतिरुपरमस्तद्रहितम् सदोद्यमयुतमित्यर्थः । स्वधरं
शोभना अधरा यज्ञा यस्य तम् । विश्वस्य दूतं सर्वस्य यजमानजनस्य सर्वस्य जग-
तो वा दूतवत्कार्यकारिणम् सर्वस्य हि गृहे दाहपाकादिकार्यकरवात् । अमृतं
मरणरहितम् ॥ अथ सतोबृहती व्याख्यायते । स योजते । यमग्निमाह्वयामि सो
ऽग्निः अरुषा अरुषौ रोषरहितौ साधू विश्वभोजसा विश्वं भुञ्जते तौ विश्वभोजसौ
सर्वस्य भोक्तारौ द्वितीयादिवचनस्थाने आकारः भुञ्जेरसुन् एवंविधावश्चौ रथे यो-
जते युनक्ति विशेषणाभ्यां विशेष्यमश्चपदं रथपदं चाध्याहार्यम् । स एवाग्निः रथा-
वृद्धः सन् स्वाहुतः शोभनप्रकारेणाहुतः सन् ऽद्रवत् द्रवति गहति दु गतौ णि-
श्चिदुसुभ्य इति [पा° ३.१.४८.] लुडि चङ् द्वित्वम् अउभावगुणाभावावर्षौ । कुत्र